

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 29 (344)

Fredagen den 20 juli 1894.

7:de årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modetidning jämte ko- lorerade planscher..... 4: 50 Iduns Modet. utan kol. pl. ... 3:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösennummerspris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonparellerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	--	---	---

Esther Schermanson.

Iduns porträttgalleri möta oss bilder af kvinnor i alla åldrar, af alla samhällsklasser samt från alla områden, till hvilka nutidskvinnan sträckt sin verksamhet. Till dessa våga vi i dag ställa ännu en, nämligen bilden af en för de allra flesta af Iduns läsare okänd ung kvinna, som visserligen hvarken framträd på konstens, litteraturens eller det industriellas område, men hvilken vi dock kunna räkna bland de kvinnor, som med förtröstansfullt mod, okufflig energi och oafätlig flit banat sig en väg i lifvet och därigenom skapat sig oberoende samt en förhoppningsfull framtid. Det är detta, som med full rätt kan sägas om Esther Schermanson. Och hennes enkla historia må här upptecknas till uppmuntran för andra hennes medsystrar, som sträfva till samma mål samt till ett manande exempel att *trägen vinner*.

Det var hösten år 1875. Inom komministertjället i Ölmestads församling af Jönköpings län hade döden nyss med tung hand härjat. Den blide, allmänt afhållne själasörjaren, den älskade maken och familjefadern var ej mer.

Ensam med fem små oförsörjda barn — en gosse och fyra flickor — stod den ännu unga makan. Men sorgen efter maken kunde icke nedtrycka modern till de faderlösa små. Fru Schermanson var en stark, dugande kvinna, som med fulla både själs- och kroppskrafter modigt tog upp kampen för sitt och de sinas uppehälle, därvid troget understödd af vänliga, hjälpsamma brodershänder.

Hon flyttade efter det så kallade nådårets slut till Jönköping, hvarest hon genom träget arbete och under många försäkelser försörjde sig och de sina samt förskaffade alla barnen en grundlig skolundervisning, hvarigenom de hvar för sig gjordes dugliga för lifvets kraf.

Den fjärde i ordningen i syskonkretsen, *Esther Ida Carolina*, föddes i Ölmestad den 22 maj 1866. I likhet med sina systrar genomgick hon fröken Storekenfeldts välkända elementarskola i Jönköping, hvarifrån hon med vackra betyg och vitsord utexaminerades år 1884. Den adertonåriga flickan hade nu blott en tanke, ett mål: att *blifva* något, hvarigenom hon

Det kännetecknar små själar, att, om de lida, sára de äfven andra.

P. Heyse.

skulle kunna »hjälpa mamma». Skulle hon blifva guvernant, såsom de båda äldre syst-rarne då voro? Hägen drog henne icke myc- ket åt det hållet. Redan i skolan hade hon med lif och lust ägnat sig åt den gymnastik, som där meddelades, och till följd af det in- tresse och de anlag hon visade därför fått sig en egen afdelning att kommendera — ett upp- drag, som hon ock skötte till allas belåtenhet.

Gymnastiska centralinstitutet i Stockholm hägrade nu för den unga flickan såsom det medel, hvarigenom hon skulle kunna nå en oberoende ställning i lifvet och hvarigenom hennes hjärteönskan att blifva sin älskade, uppoffrande moder en hjälp och ett stöd på äldre dagar skulle kunna förverkligas.

Hon sökte och vann år 1887 inträde vid detta institut. Med lifligt intresse och kärlek till sitt arbete genomgick hon kursen och ut- examinerades därifrån våren år 1889.

I början af år 1890 svarade hon på en an- nons från England och erhöll plats som gym- nastiklärarinna på ett institut i Bristol. Efter ett års ansträngande arbete därstädes antog hon en plats i S:t Andrews, hvilken stad, som bekant, är Skottlands äldsta universitet och centrum för lärdom. »S:t Leonards school», hvari Esther Schermanson är gymnastiklära- rinna — den första på detta område inom Skottland — är kanske Storbritanniens förnä- sta flickskola, ehuru med afseende på lärjun- garnes antal ej den största, emedan detta ej får öfverstiga 200. Att denna skola är så omtyckt och så i ropet beror därpå, att den är inrättad efter samma grunder som goss-sko- lorna i Eton och Harrow — Englands äldsta sådana. S:t Leonards skola i S:t Andrew är således en slags »Eton girl school». Flickorna hafva utom studietimmarne vissa tider för sina lekar, i hvilka alla måste deltaga, så äfven i gymnastiken.

Denna är, såsom här i Sverige, fördelad på två afdelningar, frisk- och sjukgymnastik. Alla som se eller deltaga i den förra blifva mycket förtjusta däri, och den svenska friskgymnasti- ken tyckes hafva stor framtid för sig i Skott- land. Den senare åter har att arbeta sig myc- ket långsamt framåt, ehuru förtroendet sär- skildt till massagebehandlingen är rätt stort.

I detta fall har den svenska gymnastiklära- rinnan en vidsträckt enskild praktik och några sjukdomsfall, som med lycklig framgång be- handlats med massage, ha stundom förskaffat henne den ärofulla titeln »doktor». Af sko- lans högt aktade föreståndarinna, miss Dows, omfattas Esther Schermanson med synnerlig bevägenhet, och det förtroende såväl den sven- ska gymnastiken som den svenska gymnastik- lärarinnan ingifvit, bevisas bäst däraf, att Esther Schermanson efter svenskt mönster i detalj fått ordna det hela såsom hon vill hafva det. Således har hon haft glädjen att från Stockholm efter samråd med Gymnastiska cen- tralinstitutets föreståndare och lärare få göra beställning på en fullständig gymnastikattiralj, som med stort erkännande blifvit mottagen, berömd och beundrad, något som särskildt gladt hennes varmt fosterländska hjärta. Ty trots det att hon har sin verksamhet utom- lands och större delen af året vistas där — sommarferierna tillbringa hon i hemlandet — är Esther Schermanson en äkta svenska, frisk

och sund till hela sitt väsen som en nordisk sommardag, full af glädje och lefnadslust, en- kel och anspråklös, varmhjärtad och trofast och därför innerligt afhållen af alla, som lära känna henne.

Något som mycket harmar den unga sven- skan är, att några af de skottar, hon kommit i samtal med, äro så »förfärligt okunniga», att de förblanda Sverige med Norge och anse henne för en norska eller en »svenska från Norge». Det är naturligt, att hon vid sådana tillfällen med all den fosterländska värme, hvaraf hon är mäktig, söker göra klart, att Sverige och Norge äro tvänne hvar för sig skilda riken, ehuru med gemensam konung, och att Sverige är svenskt och Norge norskt samt att hon är en svenska, som af hela sitt hjärta älskar sitt land. Och för sin egen del anser hon det såsom en stor heder att i sin ringa mån i främmande land få göra det sven- ska namnet känt och hedradt genom den svenska gymnastiken.

Fanny Chrysanter.

Flickor på fäbodvallen.

I.

Gud, den sköna söndan!
Sofva efter behag!
Bara, när just det dagas,
Måste man ut ett tag,
Kastar man på sig kjolen,
Lämnar därinne skorna,
Stirrar så blindt mot solen,
Att knappt man kan räkna korna,
Släpper dem ner för backens krök,
Hopp, som getter de springa!
Morgonluften är blå som rök,
Skällorna dansa och ringa.
— Hå, så yrvaket, yrvaket allt!
För bara fötter är gräset kallt,
Men solen knappt vuxit en tum ännu,
Därinne är bädden ljum ännu;
Då kryper man hop och somnar still
Och drömmer och ligger så länge man vill.

II.

Gud, den härliga söndan!
Hvad man känner sig fri och glad!
Nu samlas vi alla flickor
Och gå och spatsera i rad.
Bara flickor, så långt som den drog,
Vindens snabbaste il,
Under oss, kring oss den tystaste skog,
Inte en karl på en mil!
Inte ett enda bekymmer!
Inte ett endaste, endaste tvång!
Stugan så låg, att hon rymmer
Jämnt och nätt en sång!
Men ute här är det klangrum nog,
— Hå, långa vidder af blåaste skog!
Finns intet som stänger och ekar till slut,
Men ropet förlänger sig klarnande ut.
Öfver oss luften, hvitnande blå,
Och ingenting alls att tänka på!

III.

Gud, den långa söndan,
Skön, men så lång, så lång!
Hela sommarn på vallen
Finns det knappt hvardag en gång.
Hela vår tid i ett klosterlif
Som tysta nunnor gå vi,
Aldrig det ringaste tidsfördrif!
Vänta och vänta få vi.

Skönt ändå och så fritt, så fritt!
Inte en karl att störa...
— Om bara Fredrika ej läste så tigt
Predikan och bön för mitt öra!
— Håå, nådens bad öfver syndens fläck!
Min kind blifvit stel emot kuddens veck,
Min armbåge domnat så fort den hann,
Och nu har jag somnat så ofta jag kan,
Och aldrig blir solskenet mera snedt,
Och aldrig, aldrig blir klockan ett.

IV.

Gud, den tråkiga söndan,
Nu har den snart gått om!
Solen är låg och gul igen...
— Kossorna, kossorna kom!
Brunkind spring, Dunkind spring!
Hela dagen i gått och stått.
Rör på skällorna, kling, kling, kling!
Fram mellan snärena brädt!
Å de så trötta, stackare små,
Fast ingen dem stört eller skrämt?
— Tänk på den härliga natten ändå
Utan en dans eller skämt! —
Nu blir ljuset blekt, men så skinande klart,
Hå, hå, hå, att sofva så snart,
När man kunde så roligt med gossarne ha.
— Vi få snarka förtroligt, Fredrika och ja'.
Det är allt som behöfs att berätta hvarann
Hvad allt en söndag oss bringa kan.

Per Hallström.

Fantasi.

Den människa är fattig, som icke äger en smula fantasi, hvarmed hon ibland kan sätta färg på hvardagslifvets ofta allt för stora grådaskighet. Denna sinnets glada mål- ningskonst förmår åtminstone för stunden drifva på flykten många skuggor, som för- dystra horisonten, och skänker oss litet ljuf hvila och glömska af verklighetens tristhet. Och utan en frisk och liffull fantasi blefve dikt och konst och kulturens alla frukter döda och saftlösa ting.

Men fantasien är ofta nog som en otämd fåle, som behöfver sträng tukt för att lära sig lyda de tyglar, som kallas sanning och smak. Detta gäller ju redan som en lag för diktning och konst, och vi kunna tryggt komma öfverens om, att samma lag äfven bör gälla det fantasispel, hvarmed vi gärna vilja smycka och förgylla upp vårt tarfliga hvardagslif. Fantasien kan eljes lätt utbyta sitt skimrande namn mot tvänne, som äro ganska fula och illa tålda, nämligen skryt och lögnaktighet.

Händer det icke rätt ofta, att vi ute i lifvet få höra de vidunderligaste berättelser om personer eller ting relateras med en svada och färgläggas så hjärt, att vi, trots all den tvärsäkerhet, hvarmed de serveras, ovillkor- ligen tänka: »Det där är icke sant, eller åtminstone är det öfverdrift.»

I vanliga fall märker ej berättaren eller berättarskan själf, att det barkar till skogs. Hennes afsikt har kanske ej heller varit att klandra eller åstadkomma någon skada. Nej, bevars, det är den yra fantasien, som slitit sig lös från tyglarne och skenar åstad, ytter- ligare förvildad af eggande utrop af: »Nej, verkligen!» »Är det möjligt!» »Kors, något sådant har jag aldrig hört förr i hela mitt lif» o. s. v.

Jag kände en gång en ung dam, som tidtals led af en sådan där förvildad fantasi. En höst kom hon åter från en badort på västkusten och berättade i de mest förtjusta ordalag, hur roligt hon haft. Vid fråga, om ej en annan bekant ung dam också hade varit synlig vid samma badort under sommaren, föll det glädtiga svaret som en blyxt, utan betänkannde: »Jo, då, hon var visst där, och vi voro dagligen tillsammans på segelturer och kafferep och voro blomsterflickor på välgörenhetsbazaren.» Och så gaf hon en noggrann beskrifning på, huru bägge voro klädda, hon själf i hvitt och den andra i skärt.

Sedan kom det i dagen, att den där andra efterfrågade damen aldrig hade varit på västkusten den sommaren, utan bott nere i Södermanland, och att de följaktligen ej alls träffats. Den lilla fantasirika berätterskan hade ju ej gjort någon skada för någon annan än sig själf, men nog behöfde hennes fantasi åtminstone den ena af de där tyglarne, den som jag kallade — sanning.

En annan ung dams fantasi var anlagd för att producera olyckshändelser. När hon kom på en visit, så hade hon ofta under vägen »sett något förskräckligt.» En gång hade hon sett, hur ett gammalt fint fruntimmer blifvit öfverkördt och alldeles förderfvadt af den skevande hästen. Som tidningsman ansåg jag mig böra höra efter på den ifrågavarande traktens polisstation, hur saken förhöll sig. Nej, inga öfverköringar alls, inga skevande hästar och inga förderfvade fruntimmer!

Idel små fantasier för att först göra sig litet intressant och sedan väcka icke så litet löje!

Det är bäst att skynda påpeka, att fastän jag här framställt ett par kvinnliga exempel, det visst icke är någon brist på manliga dylika, snarare tvärtom. Det är ofta nog ordspråket är tillämpligt: »Han ljuger, så att han tror det själf.»

Det är detta sjukliga fantasispel, som hvar och en bör söka bortarbeta. Det ligger sällan någon ond mening därunder, utan det onda träffar vanligen den fantasirike själf, i form af misstroende och åtlöje, men ett karaktärslyte blir det ju alltid.

Isynnerhet bör man noga öfvervaka, att barnens fantasi ej får lösa tyglar. Barnens inbillningsinne är rikt och mottagligt för alla intryck och vill gärna flyga öfver det verkligas gräns. Därför böra de tidigt varnas att aldrig öfverdrifva framställandet af en sak, läras att klart återgifva, utan alla blomstermålningar och utsmyckningar.

En frisk och skön fantasi hjälper oss att stundom kläda själen i galakläder och höja oss till ljusare rymder, frigjorda för några ögonblick från dagens tunga. En osund fantasi däremot drager oss lätt ned i lögnaktighetens dy.

Adolf Hellander.

Tyska kajsarinnan väntas under loppet af innevarande vecka komma att passera Malmö på resa från Norge till Berlin.

Enligt från Kristiania ingånget telegram, anlände kajsarinnan af Tyskland dit kl. 12,10 i går e. m. och hälsades af en stor människomängd vid bangården och å gatorna. En mängd blommor öfverlämnades eller kastades till henne. Vid embareringen ljödo entusiastiska hurrarop. Staden och hamnen voro rikt prydda med flaggor.

Ett examensminne.

Det var en af dessa vackra och ljusa sommar-dagar i början af juni månad 18... Vi och många med oss hade farit in till den lilla residensstaden X. för att få vara närvarande vid en skolexamen, en sådan där högtid, som än i dag lockar tillsammans stora skaror af människor från kringliggande bygd. Mycket hade hunnit förändras på trettio år. Det gamla oansenliga skolhuset, där fordom den barske, men välmente rektor B. i lifstiden förde sin spira, fanns ej mera. Det hade vandrat all världens väg tillika med den gamla strama lärarestam af klassisk art, som där hade luggat ungdomen. I dess ställe reste sig nu ett sådant där läroverkspalats i ståtlig stil, hvaruti nu för tiden det ena läroverket söker öfverträffa det andra. Höga, ljusa, rymliga salar med ymnig tillgång på frisk luft och solljus samt vägarna riktigt dekorerade med all upptänkbar åskådningsmateriel — voila fin du siöcle i skolväg.

En viss feststämning rådde äfverallt på gator och torg. Man märkte så väl, att skolan eller läroverket intog en dominerande ställning i samhället, och att dess alumner voro kära vänner på platsen. Hvad under då, om hela den lilla staden ville hafva sin andel af högtidligheten och vara med på ett hörn. Ty, som sagdt, i dag skulle examen hållas.

Tidigt på morgonen se vi grupper af högtidsklädda människor från stad och landsbygd tåga fram mot skolgården. Där en klunga skolgossar, som synas tänka på ingenting mindre än examensfeber, endast jubla åt sommaren och hemresan. Där några präster, lärdomens representanter från landet, som ansågo sig böra hedra examen med sin närvaro, dels i egenskap af särskildt intresserade fäder, dels såsom utsedda »vittnen» (testes), att allt skulle gå riktigt och ordentligt till. Slutligen äfven en stor mängd landtbör, män och kvinnor, föräldrar och systrar, hvilka tydligen kommit för att hämta sina piltar, göra upp »inackorderingen» och en stund lyssna på och fägna sig åt sina gossars »lärdom», antingen de förstodo den eller icke, i senare fallet med så mycket större beundran.

Efter en stunds trafvande genom de särskilda klasserna och med hufvudet fullt med algebra, historia samt latinska, grekiska och franska vokabler, därvid åtskilliga reminiscenser från forna dagar vaknade, hörde jag plötsligt signalen eller rättare skolklockan ljuda till tecken att allt var slut. Men nej, det var endast förhöret, som var slut. Det bästa återstod, det som utgjorde skolfestens pièce de resistance, den högtidliga avslutningen på »samlingsplatsen», dit stora skaror tågade upp, och där snart hvarje plats var till trängsel fylld.

En examensafslutning är sig väsentligen lik i alla tider med sina uppflytningar, premie- och stipendieutdelningar m. m., sina för hvarje år upprepade artigheter mot rektor och lärare, hvilka minst två gånger om året få offentligt beröm för sitt nit och sin faderliga vård om skolan eller med andra ord därför att de uppfyllt sin plikt.

Trots detta enahanda, är likväl en skolexamen någonting i hög grad fängslande och intresseväckande. Det vore sorgligt, om så ej vore förhållandet.

Men tyst! Inspektör scholæ har intagit katedern. Han står där i fullt medvetande, som det tyckes, om hela sin uppgifts ansvar. Allvarliga, men ock faderligt milda fara hans blickar fram öfver den hufvud vid hufvud tätt slutna salongen af barn och ynglingar. Allas ögon lita till honom och motse med spänd väntan hvad som komma skall. Ett doft rykte om hvarjehanda oarter, begångna under den flydda lästerminen, flyger snart man från man omkring i den stora salen. Man undrar, men tror knappt, att den gode inspektör skall töras vidröra så ömtåliga ämnen. Det vore kanske att väcka oro i sinnena och uppröra minnen af sådan art, som bäst förtjäna att begrafvas i glömskan genom ett skoltal af det slag, som underrättar det ärade auditoriet, att allt står väl till.

Nej, slikt tal kan man ej vänta sig nu efter denna termin, då Karl X., Petter Y. och Valdemar Z. så komprometterat ungdomen; det vore att alltför nära prisgifva sanningens auktoritet. Men en lärd vetenskaplig afhandling, som endast uppfattas af lärarekollegiet, »vittnena» och några få andra, men som far de ungas hufvuden förbi, medan dessa otåligt sucka: »ack, om han snart ville sluta»; eller ock ett med våltalighetens blomster rikt siradt loftal öfver ungdomstiden med dess drömmar om lycka, glädje och oskuld, ett

tal, som helt visst skall anslå mera känslofulla än allvarliga sinnen och göra ungdomen till dagens hjältar, allt mera stolta och själföfnöjda.

Men man bedrager sig. Inspektör har fattat sin uppgift mycket sannare, mycket allvarsammare. Man märker snart, att han vet mer, än mången önskat. Under talets gång, som stiger i värme och kraft, framgår det ovedersägligt, att han undersökt hvarje vrå i skolan, hvarje skrymsle i ynglingahjärtat. Intet dam får finnas där, intet orenande stoft. »I det skenbart omärkliga och förment ofarliga damstoffet» — menar han — »trifvas helst de farliga bakterierna och bacillerna. Må vi därför se till, att ljuset obehindrat får lysa in i skolan; må vi öppna dess fönster, att den friska luften fritt må strömma in och bortblåsa hvad som tilläfvstyrs kan vara osundt.»

Och så ljuda från den obevekliga katedern, som i dag saknar hvarje tillstymmelse till blommor, ord som tränga genom mærg och ben, som blotta tidens största faror och frestelser för det uppväxande släktet, allvarliga ord, väckande ord, bestraffande ord, ord, som gå rakt på saken, men ändock sådana, att det känns, huru kärleken glöder inunder, och hvilka därför ingalunda kunna undgå att träffa dem de böra — lärjungarnes hjärtan.

Okynnet och öfvermodet står gripet liksom på bar gärning och blottadt i all sin styggelse. Berserkasinet. som ej förstått bättre än att yvas öfver sina mindre anständiga bragder, får veta, att det är på andra dater, man vill igenkänna en bildningssökande ungdom. Det förr så prisade draget af kamratanda och kamratsinne, som visar sin onda art däruti, att man ihärdigt förtiger ett begånget fel och endast har tystnadens envishet eller ett osant: »jag vet icke» till svar på sin lärares undersökning, detta sinne afklädes sin förmenta gloria och karaktäriseras under sitt rätta namn såsom feghet och falsk hederskänsla, en egenskap, som ej består inför den kristna moralen. Fusket i smått, som så ofta florerar inom skolans väggar, eller att vilja lysa med lånta fjädrar, hanka sig fram genom skolan på andras skuldror, hvilka låna sin hand och sin penna till den underhaltiges hjälp vid krior och öfversättningar — detta fusk, som, ju behändigare och djärfvare det öfvats, bland kamrater hälsas som lyckade prof på fyndighet och fiffighet och stundom t. o. m. framkallar ett illa doldt småleende af bifall från mera tanklösa än allvarliga föräldrar, slikt fusk, som endast bidrager till att sänka kunskapsnivån och — hvad värre är — undergräfvat vördnaden för plikten, nämnes ock vid sitt rätta namn såsom underselef och bedrägeri, ja såsom det första steget på falsariernas sluttande plan, om hvars sorgliga slut nästan hvarje tidning i våra dagar talar ett så varnande och upprörande språk.

Korteligen, här blottas oseder och oarter, hvar på ej mången tänkt, och ställas fram i sitt rätta ljus. Här brytes stafven öfver sådana »skolverkets hemligheter», som varit så inrotade och invuxna i skolegenerationers uppfattningssätt, att den skumögde till sist ej bättre förstätt, än att det ej kunde annorlunda vara. Här uppfordras hemmen till bundsförvanter; här vädjäs framför allt till mödrarna, hvilka uti sin aldrig tröttnande kärlek och förbön äga medel, som verka kraftigare på barnens moral än alla skolor i världen. Här ställes slutligen en innerlig maning till ungdomen själf att bevara sin hjärtan och behålla sig frisk till själ och kropp. »Vi vilja se hos ungdomen» — slutade inspektör — »en ren blick, vittnande om ett ofördärfvat hjärta; en blomstrand kind, vittnande äfven om moralisk hälsa. Vi vilja se något af hvad som står i en af våra psalmer, om den yngling,

på hvars kind som rosor smycka
löftet står om lif och lycka.»

»Och vi äga för vinnandet af detta sköna mäktiga vapen. Vi äga sanningen, den segerrika, himmelska sanningen. Må vi ock vara flitiga att bruka det vapnet, när det gäller bevarandet af vår bästa skatt, vår ungdom, våra barn. Det är ej för skolan, det är för lifvet de lära, för att upptaga arbetet efter oss, kampen för ljus och rätt och frihet, där vi en gång sluta. Och denna sanning, detta vapen är Guds ord.»

»Må vi då ej tröttna att så ut denna sanning, så på en förhoppning. Gud är den, som växten gifver. Så skall våren en dag gifva sommar, sommaren höst och hösten sina skördar. Må vi dock städse vara angelägna att på den unga åkern utså ädel säd, den bästa vi hafva. Ty som man sår, så får man skörda.»

* * *

Det gripande, allvarliga talet var slutadt, och allas blickar voro tacksamt riktade mot katedern, från hvilken snart hördes en varm och innerlig bön till Honom, barnvännen, som förmår med sin kärleks ande rena och helga allas hjärtan, ungas och gamlas. Vi sade allas blickar, nej icke allas. Det fanns nog bland de talrika åhörarna sådana, för hvilka de allvarsamma orden varit ett »hårt tal». Det granskades, det kritiserades. »Man måste se genom fingrarna o. s. v. Så tänkte och talade många af dem, som känt sig i någon mån träffade.

Men hvarje samvetsgrann lärare, hvarje fader och moder, som ömmade för barnens väl och tänkte på deras framtid, tryckte under rörelse den varmhjärtade talarens händer och glömde ej brått de tankediga orden.

Hm.

Ett afskedsbesök.

Skizz
af Gerda Meyerson.

Det var en vårafton, en af dessa ljusa, men kalla kvällar, när man inte kan förmå sig att draga ner gardinen och tända lampan, men gärna består sig en brasa i kakelugnen.

Jag var ensam hemma och hade just tändt en brasa samt slagit mig ner framför den med en bok och en kopp te, då det knackade på dörren.

Det var fru Möller, linnësömmerskan, som arbetat åt oss så långt tillbaka jag kunde minnas, ehuru vi under det sista året alls icke behöft hennes hjälp. Hon brukade aldrig besöka oss, om vi inte skickade efter henne, och började också genast ursäktas sig.

»Förlåt, förlåt, jag skall inte uppehålla fröken mer än en minut, men herrskapet har ju alltid varit så snälla mot mig och därför ville jag så gärna komma och säga adjö nu, när det är bestämdt att jag skall resa.»

»Resa! Hvert då?» Nog hade jag blifvit litet otålig öfver att bli störd, men allt hvad resor hette intresserade mig ofantligt, ty jag var själf, som alltid om våren, gripen af en stark reslust.

»Hvert skall fru Möller resa?» frågade jag ifrigt.

Hon gaf mig en förvirrad blick, som om jag med min fråga alldeles bragt henne ur fattningen. Så drog en hastig rodnad öfver hennes gamla skrynkliga ansikte.

»Ack förlåt, det är ju sant, fröken har inte hört något om det, fast det har varit tal om det så länge. Det är till Amerika jag skall resa, till San Francisco, jag har mina barn och barnbarn där.»

»Till San Francisco! Det var en lång resa! Att fru Möller, som är så gammal, vill ge sig af dit,» kunde jag inte låta bli att utbrista.

»Vill! Ja, Gud skall veta, att jag grubblat och stridt emot länge, innan jag kunde besluta mig för att fara. Se, jag har nu aldrig kunnat tåla Amerika, jag, fastän jag har låtit öfvertala mig att fara dit till sist. Jag kan ännu knappt förlåta mig själf, att jag far.»

Hon torkade sig i ögonen med snibben af sin sjal, en sjal, som jag mycket väl kände igen, ty den hade en gång tillhört min farmor. Farmor hade känt fru Möller i hennes unga dagar, i farmor hade denna haft en af sina bästa kunder. Jag tror också det var mest för att farmor en gång bedt henne där- om, som min mor ännu ibland gaf fru Möller

arbete, ty hon brukade säga, att det fanns många, som sydde både bättre och billigare än gumman Möller.

Jag för min del hade just aldrig varit intresserad af henne, men nu fick jag en plötslig lust att höra litet om hennes lif. Hon hade helt säkert mycket att berätta, jag blef riktigt angelägen om att få henne att stanna. Trots hennes protester fick jag henne att sitta ner i soffan och ta en kopp te.

»Hur länge har ni varit linnësömmerska?» frågade jag.

Hon suckade. »Det är öfver fyrtio år, det. När jag började, var jag en sjutton års flicka, som sjöng öfver arbetet och tog lifvet lätt, hur bekymmersamt det än kunde se ut. Nu är jag ju en sextio års krokig gumma, som inte orkar mycket mer, mina ögon äro förstörda af tårar och nattvak. Och se på mina fingrar, de äro alldeles skrupna af det myckna syendet och stela af gikt! Tänk, lilla fröken, att i fyrtio år bara sy dag ut och dag in, att klippa, vika, träckla och sy ideligen samma fällar, sömmar, knapphål och veck. Ja, modellerna ha växlat om under åren förstas, men sömnen har alltid varit densamma.»

»Men när fru Möllers man lefde, behöfde ni arbeta lika mycket då?»

»Ack, kära fröken, när jag gifte mig, då trodde jag så säkert, att det skulle bli slut med släpet, men det blef bara ännu värre än förut. Möller hade en bra plats, men han förlorade pengar på en borgensförbindelse, och redan ett par månader efter brölloppet fick jag ta en flicka till hjälp och börja sy igen. Inte långt därefter miste min man sin plats. Se, hans principal gjorde cession och måste inskränka personalen. Det var då Möller fick i sitt hufvud, att han skulle till Amerika. Men det satte jag mig emot. För se, är det något, som jag har hatat i mitt lif, så är det det där Amerika. När jag var barn, tog Amerika min far ifrån mig; han reste dit och dog därute, innan han ännu skickat hem ett öre till hustru och barn. Sedan tog Amerika bröderna, de läto aldrig höra af sig, sedan de farit dit. Till sist reste min enda syster, och tack vare Amerika, dit jag på inga villkor ville följa med, stod jag vid helt unga år ensam i världen.

Därför hatade jag det landet och inte för något pris ville jag släppa min man dit. Jag arbetade natt och dag, för att han inte skulle sakna något hemma, jag grät och besvor honom väl tusen gånger att inte öfvergifva mig och barnen. Till sist uppgaf han då resan och skaffade sig en ny anställning. Men då först blef det riktigt ledsamt. Han talade inte mer om sina Amerikaplaner, men han vantrifdes på sin nya plats — och så, jag vet inte hur det kom sig, men han började dricka och lefva oordentligt.

Allt hvad han förtjänade, gjorde han slut på, jag fick ensam sörja för barnen och hushållet. Jag lefde i en beständig oro, att någonting skulle hända honom, för oftast kom han inte hem förr än långt in på nätterna. Och så var jag rädd för hans hälsa, som aldrig varit stark. Det gick också såsom jag fruktat, han blef helt hastigt sjuk, någonting åt hufvudet, och han låg på lasarettet två hela månader. Jag var så ledsen att behöfva ha honom där, men jag måste ju arbeta och förtjäna. Ja, hur jag höll ut den tiden, det vet jag inte, för jag lefde i en oro så stor, att jag ibland trodde jag skulle bli tokig. Det var en svår tid, men nästan lika svårt var det, när han kom hem

igen och gick omkring, fnoskig och slö, utan att just kunna göra någon nytta. Det var så pinsamt att se honom. Åt gjorde han som två, och barnen skulle ju också äta och hållas snygga. Ja, hade inte barmhärtiga människor hjälpt mig, så vet jag inte, hur det hade gått!»

Fru Möller hade talat mycket ifrigt. Nu höll hon upp ett ögonblick, suckade och torkade sina ögon. »Fröken blir väl så trött af att höra på mitt prat.» Hon såg frågande på mig.

»Nej, visst inte, men det tröttrar kanske fru Möller att tala om allt detta?»

»Tvärtom, snälla fröken, tvärtom, det gör så godt att en gång riktigt få tala om hur det varit. Tänk, två år räckte eländet för Möller, så fick han slag en kväll och dog innan morgonen. Det var bara att tacka Gud för, förstas, och det var allt en lättnad, fast det nog var tomt efter honom först. Nu var jag ensam med barnen. Elsa var då redan så gammal, att hon hjälpte till att sy, och Ragnar fick plats som springpojke. Det var alltid något han förtjänade, men tiderna voro dyra, syflickorna skulle ha större löner och hyran steg. Så lika svårt att dra sig fram blef det.

Men det gick i alla fall. Nog värkte det i ryggen på mig och nog sved det i ögonen, så att jag knappt kunde se med dem ibland, nog fick jag göra skulder emellanåt och lefva på kaffe och bröd för egen del i hela veckor, men jag höll ut. Och barnen blefvo fullvuxna, Ragnar försörjde sig själf, Anna hade plats i en bod, och Elsa hjälpte hemma med linnësömmen.

Vi fingo det riktigt bra, tre små nätta rum och tillräcklig och god mat, då och då kunde vi till och med bestå oss ett litet anspråkslöst nöje. Så med brödbekymren var det inte farligt.

Men andra sorger kommo i stället. Tänk, att ha en enda son, som man håller af och hoppas på, och se honom narrad af dåliga kamrater, halft förfallen till synd och elände, emigrera till Amerika. Det var Amerika igen, fröken. Jag var sjuk en lång tid efter det slaget, och jag tålde inte höra Ragnars namn. Det gick flera år om, utan att vi visste, om han var vid lif eller ej. Till sist skref han till mig från San Francisco, nu när han kunde säga, att han hade det bra och var en bättre människa, ville han låta höra af sig. Ja, då nästan välsignade jag Amerika, jag måste ju medge, att det fanns ett land, där den fallne kunde resa sig igen.

Och under tiden hade det varit sorg med Elsa också, fastän det sett så lyckligt ut för henne först. Hon hade blifvit förlofvad med en bra gosse af god familj, som hade litet pengar och en ganska förmånlig plats i posten. Men olyckan ville, att han kom att bo hos en änka, en dålig varelse, som snärjde honom i sina garn och med sitt koketteri förvred hufvudet på honom, så att han för hennes skull glömde min lilla oskyldiga flicka. Elsa hade aldrig en skynt af misstankar, stackare, hon var så lycklig, där hon arbetade vid symaskinen och inte bara måste sy åt andra, utan då och då hann med något till sin egen utstyrsel också.»

(Slut i nästa n:r.)

Sen till, att *Idun* och *Iduns Modetidning* finnas hos alla edra bekanta!

Kvinnöden och kvinnobilder.

Anteckningar för Idun

af

Birger Schöldström.

I.

En kvinnlig järnmask.

Helt nyligen har i Frankrike utkommit ett arbete — Emile Burgaud & Commandant Bazeries: *Le Masque de fer; étude appuyée de documents inédits des archives du dépôt de la guerre* — hvilket vill lösa den historiska gåta, som i ett par århundraden gått under namnet: Järnmasken.

Enligt nämnda arbete skulle den mystiske fången alls icke varit någon tvillingbroder till Ludvig XIV, ej heller Ercole Mattioli, utan franske härföraren, generallöjtnanten Vivien Labbé de Bulonde, hvilken för militära missgrepp dömts till sitt långa, hemlighetsfulla fängelse.

Dock — det var ej om denne franske fånge vi ville här orda, utan om en person, hvars öde, i hvad det hemlighetsfulla beträffar, delvis erinrar om Järnmasken, men som bevisligen var af furstlig börd och, i hemlighet hit förd och här dold under ett främmande namn, tillbragte sina sista tjugusju år i Sverige.

* * *

Hertig Ludvig Fredrik af Holstein-Beck och hans gemål, Lovisa Charlotta, född hertiginna af Holstein-Sonderburg, ägde en år 1686 född dotter *Dorothea*, hvilken i hela Tyskland var bekant för sin skönhet.

År 1709 blef hon förmäld med markgreffen Georg Fredrik Karl af Brandenburg-Culmbach och bodde med honom i Rotenburg an der Tauber. I deras äktenskap föddes fem barn, två döttrar och tre söner, af hvilka sistnämnda var markgreffen Fredrik af Beyreuth, som blef förmäld med en syster till den svenska drottningen Lovisa Ulrika.

År 1716 inträffade något, hvilket gaf anledning till mycket både förstulet hviskande och öppet prat inom de furstliga kretsarne i Tyskland och väl äfven utom dessa kretsar. Markgreffen af Brandenburg lät nämligen skilja sig från sin trettioåriga gemål och inspärra henne i hårdt fängelse, »um wichtiger Ursachen willen», såsom det heter i Hübners »Genealogische Tabellen» (Leipzig 1725).

Hvad denna viktiga orsak egentligen var, nämnes ej, men häntydningar härom återfinnas i andra tryckta skrifter från den tiden, och man torde helt visst icke misstaga sig, om man angående grunden till det markgreffliga parets skilsmässa lämpar hvad som sjunges i den kända teaterballaden:

Max till rangen betydde väl föga,
dock, det sägs, att han var
med sitt mörka och blixtrande öga
en farlig karl;
unga borgfrun snart för detta öga
glömde sin tro...

Det hårda fängelse, hvori den unga furstinna fick, i tårar och blygsel, umgälla sitt fäst, var i Nürnberg, och här finga »långa år gälda hvad stunden brutit», ända tills döden löste den arma ur bojorna, hvilket enligt några tyska historiskt-genealogiska arbeten skulle inträffat år 1734, enligt andra, t. ex von Ersch's & Grubers Encyclopedi, först år 1753. Men i Archiv f. Geschichte v. Oberfranken uppgives att hon skulle år 1760 ha dött i Sve-

rige, och detta bekräftas af Behr's år 1890 utkomna »Genealogi der in Europa regierenden Fürstenthümer».

Den senare uppgiften är, om man undantager en obetydlig förväxling af dödsåret, fullkomligt riktig.

En svensk man, baron Johan von Brehmer, hade blifvit hofråd hos den ofvan nämnde markgreffen af Brandenburg-Culmbach samt guvernör för hans äfvenledes här ofvan omtalade son Fredrik. Denne v. Brehmer, hvilken stod i stort förtroende hos sin markgrefflige herre, var ridderlig nog att öfvertala denne att ur häktelset lössläppa sin olyckliga förra gemål. Detta skedde år 1734, och hon hade således suttit inspärrad i aderton år. »Officielt» förklarades hon vara affiden, men i verkligheten fördes hon i största hemlighet och under namn af *öfverstinna von Zeidewitz* öfver till Sverige, där hon i djupt inkognito vistades hos släktingar till v. Brehmer, först hans syster, härads höfdingskan Celsius, sedan dennas dotter och måg, kommandanten på Kalmar slott Otto Wilhelm Wrangel af Sag och Wechsel. Den främmande damen gaf genom sin ädla hållning och sin belevnhet tydligen själf tillkänna, att hon var af hög börd, ehuru, som sagdt, hon för alla utom Celsiuska och Wrangelska familjen var dold af ett strängt inkognito.

Efter öfverste Wrangels död flyttade hans änka, född Sara Elisabeth Celsius, till Ingelstorpens egendom inom Dörby socken, Kalmar län, och markgreffinnan medföljde. Manbyggnaden å Ingelstorp beskrives som en gammal envåningsbyggnad af trä, så inrättad, att från hvardera af de två kamrar, hvilka på ömse sidor om salen vette åt gårdsplanen, var särskild utgång genom en så kallad tvist. Markgreffinnan bodde i en af dessa kamrar, öfverstinnan Wrangel i en annan, hennes dotter, en änkefru kaptenskan Maidel med två barn, i den tredje och husets ägarinna, änkeprofessorkan Kristina Dahlerus, född Braunerhjelm, i den fjärde kammaren. Om ej direkte i nöd, lefde dock alla dessa äldre fruntimmer i flere år här i torftighet, men i ömsesidig förnöjsamhet, endräkt och gudsfuktan.

Efter öfverstinnan Wrangels död fick markgreffinnan huld och hägn hos greffliga familjen Lewenhaupt å Stäflö, hvilket, enligt uppgift* af en nu lefvande medlem af släkten Lewenhaupt, lär berott på, att hon med denna familj stod i något slags släktskap. Af sin son, markgreffe Fredrik, erhöll hon nu ett årligt underhåll af 6,000 daler kopparmynt. Här afled hon juldagen år 1761 och blef begravd i Ålems kyrka. I denna församlings kyrkobok finnes antecknad: »1761 den 25 dec. dog gamla öfverstinnan Dorothea Zettewitz [v. Zeidewitz] på Stäflö af hetsig feber, 78 år».

Under det mer än fjärdedels sekel markgreffinnan Dorothea vistades i Sverige ägde hon sin fullständiga frihet och behandlades städse med mycken uppmärksamhet, både af Wrangelska och Lewenhauptska familjen.

Drottning Lovisa Ulrika tyckes däremot ej tagit ens den minsta notis om sin olyckliga fränka.

* Förf. ben. meddelad af greve F. U. Wrangel.

Hvart rätt familjelif är som musik;
Ifrån den känsla makarne förenar
Den strömmar ut och allting klang förlänar
Och gifver lifet takt och mål och skick.

Fr. Paludan-Müller.

Damer på resa.

I ljufva sommardagar griper reslusten lätt litet hvar — och äfven våra annars ganska stabila damer bli ofta smittade af denna lust att »lyfta på vingen», om en sådan bild tillåtes oss. Kanske en tripp till utlandet rent utaf, eller åtminstone en badortsresa eller en utflykt till vänner och bekanta här och där i landet! Därför det kanske ock skulle vara välkommet för många att i Idun erhålla några praktiska vinkar af en mycket berest medsyster, hvilkas efterföljande böra bidra till att skydda dem för obehag och besvärligheter.

Framför allt sörjer man före anträdandet af en resa för nödiga reseffekter, koffertar, väskor o. s. v. Man må akta sig för att lägga sig till med allt för stora reskoffertar, dessa kosta mycket i öfvervikt och bli jämförelsevis sällan använda. Också är det t. ex. vid gästningsresor mycket obehagligt, om man uppträder med en sådan jättepäckning, att värden kanske förskräckt frågar sig själf: »För Guds skull, tänker hon då stanna här ett halft år?!» — En medelstor koffert, ungefär 75 cm. lång, och något praktiskt handgepäck dessutom rymma redan en hel del saker och ta sig dock vida blygsamma-re ut.

Den som har råd tillråder jag att köpa en patenterad rohplattenkoffert. En sådan är fjäderlätt, utomordentligt varaktig och synnerligen elegant, men kostar med en längd af 75 cm. 60—70 kronor. Den, som finner detta för dyrt, må ta en vanlig träkoffert med insättningar, som i ofvannämnda storlek kostar 25—30 kronor, eller ock en reskorg. En sådan är mycket lätt, och om den är helt och hållet täckt med segelduk eller vaxduk äfven nästan damm- och vattentät och kan erhållas i passande medelstorlek för 8—10 kronor.

Oumbärlig för damer är vidare en liten hattkoffert med insättning (längd omkring 30—40 cm., pris 5—6 kronor), mycket praktiskt ett s. k. plädfodral (pris omkring 8 kronor), inrättadt för plaids, kappor, linne och parasoller, och slutligen en skinnhandväska (pris 8—10 kronor), i hvilken förvaras litet matsäck, reselektyr, tvål, eau de cologne, några skrif- och syutensilier. En liten »kuriväska», som hänges öfver ena axeln och rymmer en portmonnä, biljetten, kommunikationstabell etc., bör inte heller fattas.

Reser man på de nu så förmånliga och omtyckta kombinerade eller rundresebiljetterna, får man i utlandet ej medföra mera än sitt handgepäck gratis. Man afskicker därför såsom fraktgods sin stora koffert med de klädningar, linnepersedlar etc., som man lättast kan undvara, redan några dagar före afresan. Emedan ilgods kostar dubbelt så mycket som vanligt fraktgods, söker man att undvika det förra så mycket som möjligt. Men då gäller det att vara riktigt utrustad för resan och tills kofferten hinner anlända.

Som resklädning väljes helst en grå eller brun lodenklädning med lös jacka af samma tyg och en tunn blus under denna; vidare en liten hatt i någon mellanfärg med ljust flor, rödbruna handskar och fasta läderknäppkängor. I hattkofferten nedpackar man utom hattarne ytterligare en eller ett par snygga tvättblusar, som vid bestämmelseorten lätt kunna utstrykas, samt handskar, rosetter, kragar, flor o. s. v. I plädfodralet lägger man en ylleklädning, linne för ungefär 8

dagar, en pläd och ett par skodon. Vaxduks-
necessären med toaletttutensilierna hamnar i
den lilla handväskan. På detta sätt utrustad
kan man med lugn motse koffertens ankomst.

För öfrigt är det bättre att afsända den-
samma, utan att betala frakten, emedan den
då fortare befordras till sin adress.

Man bör alltid akta sig för att medföra
för mycket lös packning. Under den egent-
liga resesäsongen händer det ofta att kupén
är upptagen, och då hvarje resande blott kan
göra anspråk på den del af packnätet, som
finns ofvanför hans sittplats, kan man lätt
råka i förlägenhet, om man medfört för mån-
ga kolli. Då bör man hellre bestämma sig
för att lämna hattkofferten som passagerare-
gods och betala öfvervikten därför.

I kupén sätter man sig, om möjligt och
om man tål vid det, baklänges. Man har
då på långt när ej så mycket obehag af lo-
komotivröken och af blåst och damm, som
om man sitter rättfram. Vidare tager man
noga reda på, vid hvilka stationer man måste
göra ombyte och hur länge tåget stannar.
Man bör hellre fråga *tre* gånger än *en* gång
— ett missförstånd och en ofullständig upp-
lysning ha ofta förorsakat stora obehag.

Med drickspengar bör man ej knussla.
Man kommer längre om man ger ut några
öre för mycket än för litet. Drickspengar äro
visserligen en osed, men tills de äro riktigt
afskaffade, gör man, framförallt om man är
en dam, bäst i att släppa pengarna mellan
fingrarna. Den, som ängsligt vill och måste
se på hvart enda öre, bör hellre ej ge sig ut
på resor, åtminstone icke på förlustelseresor.
Resor kosta pengar, mycket pengar och van-
ligen alltid mera, än man hemma vid skrif-
bordet beräknade.

För öfrigt får man ej förarga sig för
mycket, om en oföskämd kypare, kusk eller
bärare listar till sig mera än han haft rätt
att fordra. Man blir försiktigare en annan
gång, men man får ej låta den gångna fem-
tiöringen eller enkronan förstöra ens lynne
för hela dagen. *A la guerre comme a la
guerre!* tänker man och håller god min i elakt
spel.

För dem, som för första gången ämna sig
ut till någon aflägsen landsbygd, till någon
strådby o. s. v., kan jag ej underlåta att
gifva några praktiska vinkar om hvilka sa-
ker, utom toaletttidningar, som kunna vara
nyttiga och angenäma att ha med sig.

Att sytensilier, knappar af all slag, band,
stoppgarn, hatt-, hår-, säkerhets- och knapp-
nålar, skosnodder o. d. ej få fattas, faller af
sig själf. Vidare medtages en portfölj med
alla möjliga skrifmaterial, papper, kuvert,
notisbok, frimärken, brefkort, postadresser,
lack, bindgarn o. s. v. Ett fläckuttagnings-
medel gör ofta god tjänst. För spröd, röd,
söndersprucken hud förser man sig med en
zinktub borglycerinlanolin, för eventuella ska-
dor en packe förbandsvadd och några mjuka
bindlar. Ett litet spritkök är likaledes lätt
inpackadt. Flere hvassa knivar böra äfven
medtagas. För regudagar förser man sig
med goda böcker, vackra, påbörjade hand-
arbeten och några sällskapsspel.

De, som ämna taga varm- eller kallbad,
böra icke lämna sin badhanduk hemma —
vid alla badorter är ett bad utan lakan be-
tydligt billigare, än om man behöfver hand-
duk. En hängmatta är i skogstraker ovär-
derlig. Den, som slutligen ännu har en
plats öfver i kofferten, kan uppfylla den med
ett par konservburkar, några packor chokolad-
kakor, en burk kakao o. s. v.

De, som ämna besöka fjälltrakter, böra
medtaga åtminstone en vinterkostym.

Mycket praktiskt är det vidare att upp-
rätta en lista öfver allt hvad man tager med
sig. Man löper då mindre risk att vid en
återinpackning på främmande plats glömma
efter sig något, och för öfrigt gör denna för-
teckning god tjänst, då man en annan gång
ännar sig ut på resa.

Och nu, älskvärda läsarinna, önskar jag
eder till sist lycklig resa och mycket nöje.

Om väggens prydnader.

Af Nicke Nuck.

(Forts.)

Vidare kan väfnaden med fördel användas som
bakgrund för en gruppanordning, ett skulpturverk,
en fristående tafa eller dylikt. Bonaden kan då
efter smak hänga rakt eller draperas. Är ytan
slät eller enfärgad, är det senare i synnerhet för-
delaktigt, då tyget genom veckningen får mera lif
och omvexling.

Den örnade vertikalt hängande bonadens mön-
ster bör vara uppåt växande, och hvad själfva
stilen beträffar, skall naturligtvis i ett fullkomligt
stilenligt rum draperiet rätta sig efter det öfriga,
men i våra vanliga boningsrum, där vi efter smak
sammanföra litet af hvarje från olika stilperioder,
få vi taga samma smak till hjälp för att med
mindre afseende på stilen få mot det öfriga lämp-
liga mönster och färger.

Är draperiet ordnad bakom en soffa, en möbel-
grupp eller i allmänhet större föremål, som själfva
göra sig gällande, kan det godt vara hållet i kraf-
tigt mönster med lifliga färger, men som bakgrund
för smärre föremål, bör det vara temligen ento-
nigt, så att ögat lugnt kan hvila på föremålet,
utan att lockas åt sidan af en brokig bakgrunds
lifliga mönster och färgspel.

Färgen väljes så, att föremålet framträder på
fördelaktigaste sätt. Så är t. ex. för ett arbete i
hvitt en bakgrund i någon varm färg såsom rödt
fördelaktigt, emedan det mildrar den kalla glän-
sen af det hvita.

Vid valet af färg i vår bostad äro vi onekligen
mycket — för mycket till och med — underdå-
niga modet för dagen. För några år sedan här-
skade en synnerligen dystyr period, då vi, betagna
af en sorts ljusskräck, skaffade omkring oss grum-
liga tapeter, mörka kakelugnar och tunga drape-
rier. Denna tid är nu lyckligtvis stadd på åter-
tag, och det är allt skäl att gifva en sådan för-
kärlek för mörker respass, ty vi människor liksom
allt levande äro i hög grad mottagliga för och
beroende af omgifningens utseende, och ett oför-
villadt öga upptager med glädje ljus och färg, och
det återverkar välgörande på människans sinnes-
beskaffenhet.

Å andra sidan skola vi ej heller handlöst öf-
verlämna oss åt en annan strömning med hän-
förelse för de *granna* färgerna. Vi kunna visser-
ligen få vårt hem originelt, men svårigen vackert
och behagligt genom att allt för mycket hämta
ingifvelser af »de rosor och de blader» i lifliga
färger, som smycka en del äldre textila alster och
i våra dagar ifrigt gräfvast fram ur gamla brud-
kistor för att tjäna till motiv för understundom
mer naiva än vackra framställningar.

I detta uppsökande af det gammalsvenska lig-
ger visserligen en känsla af fosterlandskärlek,
som är värd allt erkännande, men det vore i hög
grad sorgligt om, på samma gång konstskicklig-
heten höjts och de medel härtill, vi förfoga öfver
ökats, vår smak skulle stå på samma ståndpunkt
som för några hundra år sedan.

Innan vi lämna väfnaden, må vi slutligen er-
inra oss, att om den endast upphänges på väggen
för sin egen skull, måste den vara på något vis
märklig, vare sig i konstindustriell eller etnogra-
fiskt afseende. Man får akta sig för att i sitt
hem anbringa något, inför hvilket den besökande
stannar, utan att kunna begripa, hvarför det fått
plats, om ej för att dölja en remna på tapeten.

Af skulpturens alster använda vi vid hemmets
smyckande så väl reliefframställningen som fri-
bilden. Den förstnämnda med sin ena yta i upp-
höjdt arbete och den andra slätt sammanhän-
gande är beräknad att liksom tafan upphängas
på väggen. Dock bör man erinra sig, att relief-

framställningen, så vida den ej hänger vinkelrätt
mot det inströmmande ljuset, hvilket aldrig är
fördelaktigt, genom det upphöjda arbetet får en
del partier skarpt belysta och andra, som själfva
kasta skugga. På arbeten af ljus ämne framträ-
da finare partier t. ex. ausiktsprofiler särdeles
tydligt mot denna egna skugga, och man kan
som regel säga, att reliefen skall vända sig från
ljuset.

Man får genom dylika iakttagelser söka finna
den lämpligaste platsen för ett konstverk. Vi
tillfredsställa därigenom vårt eget smaksinne, på
samma gång vi lämna en gård af rättvisa åt konst-
nären och hans verk.

Fribilden, ett sådant arbete som statyn, bysten,
gruppen, erbjuder något mer fullfärdigt än reliefen.
Den har alla sina sidor arbetade, kan därför ses
från alla håll och bör därför stå fritt, intaga ett
visst afstånd från väggen som gör, att man får
intryck af att den verkliga är en helhet för sig,
kan stå för sig själf. Ställes fribilden alldeles
intill något annat, gör den ett beklämmande in-
tryck, den ser fastväxt och orubblig ut.

När fribilden pryder väggen, måste den upp-
bäras af något, och detta är ofta en konsol. Kon-
solen eller stödet intager visserligen som prydnad
ett mer underordnad rum, men bör dock upp-
fylla vissa betingelser. Om den spänstigt springer
fram från väggen, ger den intryck af att kunna
hålla sig kvar i det onekligen svåra läget på en
rak vägg. Dessutom skall den icke endast äga,
utan också *se ut* att äga den bärighet som for-
dras, för att ett föremål skall stå säkert därpå.
Konsolens med det därpå hvilande föremålets plats
på väggen får naturligtvis väljas med iakttagande
af storleksförhållanden, utseende och betydelse,
och då skiftningarna härvidlag äro nära nog oänd-
liga, kan ingen bestämd regel finnas, utan man
får gå till sig själf, rådfrågande ögat och smak-
sinnet, iakttagande att, om föremålet kommer för
långt ned, det blir en viss tyngd i anordningen,
kommer det för högt, blir det alltför »uppåt väg-
garna» och vårt öga kan ej klart uppfatta det,
utan att vi utsätta oss för halsbrytande rörelser.

Skulpturverket har endera uppstått genom direkt
arbete af människohanden eller genom afgjutning.
Det förstnämnda, af konstnären omedelbart formadt
och sålunda intimer i förening med det mänsk-
liga lifvet, står naturligtvis högre än det senare,
dock — med kraftig understrykning — detta gäller
endast om arbetet är *godt*: i annat fall råder här,
som vid all reproduktion: en god afbild af ett
godt verk äger betydligt mycket mer värde än ett
underhålligt originalarbete.

Det skönaste materialet för skulpturverket är
den hvita marmorn. Ett verkligt konstverk, formadt
af detta ädla ämne, äger en förmåga att gifva
lyftning åt betraktarens sinne, som få undgå att
känna. Men vår tid är sådan, att dels saknas
intresse dels mynt för att i hemmen i större ut-
sträckning samla verkliga konstverk utan vi nöja
eller måste nöja oss med anspråkslösare saker,
såväl hvad ämne som utförande beträffar.

För spridning af konstverk i vidare kretsar stå
vi sålunda i förbindelse till bland annat gipsen,
i hvilken afbildningar lätt tagas och spridas vida
omkring. Härigenom beredes tillfälle för många
att åtminstone i efterbildning äga goda konstverk,
dock bör man akta sig att i allt för stor utsträck-
ning befolka sina rum med arbeten i gips. De
hvita figurerna, som ofta kraftigt bryta af mot
omgifningen, draga till sig blicken, men om också
formen tillfredsställer oss, tröttnar ögat snart vid
gipsens matta och döda yta. Det är ganska för-
delaktigt för gipsframställningar, att de intaga så-
dana platser, där de ej alltför mycket bada i det
inströmmande ljuset.

Öfver hufvud taget måste vi för att finna en
lämplig plats för ett skulpturverk eller annat, som
vi önska väl placeradt, vända till vårt öga och
från olika synpunkter i rummet leta ut den plats,
där föremålet bör stå, och huru det skall vara
vändt till eller från ljuset för att göra sig bäst
gällande.

Ögat kan dels äga, dels uppfvas till en hög
grad af känslighet i detta fall. Denna känslighet
kan till och med blifva så stor, att betraktaren
känner en nästan sjuklig oro, om han ej får jämka
till rätta ett föremål, hvars ställning stöter hans
öga. Så långt bör det naturligtvis ej gå, men
man får å andra sidan ej låta placerandet bero
af en slump — att platsen förut såg tom ut eller
att det fanns en spik i väggen — i sådana fall må
ingen förundra sig öfver, om konstverket ej gör
sig rätt gällande.

(Forts.)

Ur notisboken.

Kronprinsessans hälsotillstånd är sedan en tid mindre tillfredsställande än vid hennes hemkomst. Krafterna äro mer nedsatta och medgifva henne ej att vistas i det fria så mycket som önskligt är. Dessutom besväras hon af tidtals uppträdande mer och mindre plågsamma nervsmärtor.

*

Silfverbröllopet i Köbenhavn. Konung Oscar kommer att, åtföljd af prins Eugen, öfvervara högtidligheterna vid danska kronprinsparets silfverbröllop i Köbenhavn den 27 juli. Konungen skall under sitt uppehåll i Danmark bebo de rum i bottenvåningen af Christian den syvendes palats, som voro ställda till kejsar Wilhelms disposition uuder hans senaste vistelse i Köbenhavn. Äfven prinsen af Wales och kronprins Rudolf af Österrike ha bebott denna våning, som består af tre rum, salong, kabinett och sofrum, samtliga synnerligen praktfullt utstyrda.

*

En krossad vapensköld. I Lund afled den 10 dennes fröken *Betty Morman* i en ålder af 76 år. Född 1818 samt dotter af öfverstelöjtnanten A. P. Morman och hans maka, född Arnell, var fröken Morman den sista ättlingen af den gamla danska adliga ätten Morman, som år 1743 introducerades på riddarhuset under nr. 1,868 och på manliga sidan utgick år 1882.

*

Fröken Hildegard Werner, den bekanta svenska pianisten i Newcastle on Tyne, har nyligen utnämnts till medlem af »The Society of Women Journalists» i London, ett sällskap, som består af de mest framstående kvinnliga skribenter i London.

*

Kvinnan i pressen. Vid den i dagarne afhållna presskongressen i Antwerpen höll miss *Stuart* från London ett föredrag om kvinnan i journalismen, hvori hon särskildt med kraft ville bevisa kvinnans speciella anlag för denna art af arbete. Kvinnorna i den engelska pressen voro år 1841 blott 15, nu äro de 800. *Novoje Vremjas* redaktör, *Zagolaieff*, intygade, att i den ryska pressen många kvinnor arbeta väl, och flera talare smickrade de närvarande damerna genom att i välvilligaste ordalag tala om sina kvinnliga medarbetare.

*

Afrika-expedition under ledning af en kvinna. Fru *Franch Sheldon*, den amerikanska, som för två år sedan med framgång förde en expedition till Kilimandjaro i Suahelilandet, sysselsätter sig för närvarande med en plan att kolonisera det fruktbara Gushalandet i mellersta Afrika och företaga en expedition dit, hvori hon understödes af den britiska regeringen. Det är hennes afsikt att förmå »praktiska» män och kvinnor, som äro förfarna i åtskilliga förvärfsgrenar, att följa henne till Afrika för att där verka som lärare och lärarinnor.

En moder.

En lifsbild från den nya världen, för Idun

af

Hilma Angered Strandberg.

(Forts.)

För Nils' enkla natur voro alla dessa förkonstlade idéer en riktig pina. Egentligen förstodo de hvarandra bäst den närmaste tiden efter, — medan de ännu buro sina skällfvande hjärtan utanpå. Då meddelade de hvarandra hvarje inre rörelse, hviskade om iakttagelser, påminte hvarandra . . . om hur *Quine*trädet vid hönshuset, hvilket så besynnerligt visnat och dött ut midt under blomningen, plötsligt skjutit nya skott och bar knoppande löf dagen före hennes död — om hur klockan stannat med ett surr i dödsminuten — svarta kattor omringat huset — hvita fjärilar — och endast

hvita — svärmat på gården, och hur en otäck, jättestor flädermus midt på dagen flaxat öfver verandan, då hon suttit med barnet i hängmattan och kommit henne att skrikande fly — eller — Nils, var det rent af en syn?

Hur betydelsefullt var icke allt detta i deras stora smärta — hur gladdede de sig icke åt de hvita fjärilar, som följde dem upp till kyrkogården och valde ut en, i hvilken de sågo ett budskap från den flydda . . . !

Nils kom hem blid och vänlig, hans nerver voro lugna och normala efter nätternas ostörda sömn, han hade börjat fetma en smula, nu då han icke behöfde taga hem arbete på kvällen, icke behöfde jaga från kontor till kontor och tigga om att få adressera kuverter, sätta ihop annonser och dylikt. Ansiktet var lugnt, och han kunde icke låta bli att se litet glad ut ibland.

»Så skönt lilla gumman — med tunna pannkakor!» — Han stod och gned den ena handen i den andra vid spiselns och måttade åt Hannas midja för en liten omfamning, hvartill dock aldrig gafs tillfälle. »Nu ska vi ha oss en riktig trefflig aftonstund — hva?» försökte han bedjande.

»Käre Nils!» — Hannas ton var mycket kylig midt i stekoset — »att du kan bli så glad — det får man säga är afundsvärdt.»

»Åh, tror du inte jag har mina stunder,» svarade Nils stilla sårad och gick in. Han kunde känna sig mycket sårad, när så föll sig.

Efter middagen tändes lampan, och med en suck, som gällde den tysta middagen, där Hanna suttit stel och sväljt tårarna och Nils känt, att han förnärmade med hvarje bit han stoppade i munnen — hans aptit hade blifvit glänsande! — drog han fram gungstolen till bordet och började studera kvällstidningarna vid en blossande cigarr. Tidningarna voro hans stora passion, och snart hade han glömt bort alltsammans och ropade ut till köket:

»Hanna du — kan du tänka dig, att republikanerna segrade i P. — nu ska du få se, vi äro färdiga för presidentvalet. Kom in ska jag läsa det här . . .»

Men Hannas tankegång hade lupit i så olika riktning därute vid diskfatet, att det stack henne, att han kunde så helt vara med i lifvets intressen. Åh, han hade inte hennes fina instinkter. Hennes tårar fröso till is, tyckte hon. Själ var hon på sin vakt mot de små angenäma vanor och bekvämligheter, som ville insmyga sig i deras tillvaro. Drogo de henne icke mer och mer bort från det lilla bruna hufvudet därnere i jorden? — De sade ju så tydligt: för det här har du att tacka, att hon gick.

Ty i grunden var Hanna mycket njutningslysten, — men Nils' ärliga själ tänkte aldrig på att gå kritiskt till väga.

Månaderna gingo i sorgbunden enformighet, som urartade till riktig slöhet. Det var så onaturligt för Hanna att fastna i en stämning på detta sätt, att när omslaget kom, blef det våldsamt.

»Nils» — ropade hon en afton — hon hade suttit och läst igenom några bref hemifrån och for upp — »Nils, jag får ha böcker, hör du — åh skriv genast — i kväll — till danska boklådan i Newyork — det kommer en sådan förtviflad lust på mig — tänk hvad de lefva för ett härligt lif hemma — just nu — ändå!»

Blodet svallade genom hennes kropp och for i skyar öfver ansiktet. Nu gick hon bara i en enda feberstämning, tills hon fick böckerna och slukade dem på några dagar. Nils var van vid hennes lynne, men han var glad, att hon kunde rycka sig lös från sig själf,

och föreslog, att de skulle fara in till staden och höra några omtalade frisinna präster på söndagen, hvartill Hanna genast svarade ja.

Men när hon hade läst böckerna, och när veckan med sitt evigt enahanda började som förut, då var det som om glädjen inte kunde fasthållas. Det var något tomt invändigt — det var egentligen något bakom böckerna och de tändande föredragen, som hon velat nå — hvad var det? Hon liksom väntade på något — och hvad kunde väl komma? Aldrig fanns ett lif så utstakadt och fattigt på hopp som deras.

»Jag tror, vi börja bli gamla, Nils,» sade hon stilla vemodigt.

»Det har jag varit länge,» svarade han tankfullt.

Men hur det var, retade detta henne. Hon började banna och lugga honom för sådana dumma ord. *Hon* hade verkligen inte menat det . . .

»Nej, men det gör jag,» sade Nils, som icke alltid var lätt att få öfver i en annan stämning. »Det är skillnad på dig och mig.»

»Asch,» knyckte Hanna förargad på nacken.

Men hon tog nu itu med att läsa hvad hon kunde komma öfver — omedvetet trefvade hon efter en rikare tillvaro.

III.

Våren föddes på tre dagar i en enda jätteprocess — en vår, som blott östra Förenta staterna kunna bjuda på. Lätta, skära, fina lufttoner hvilade öfver landskapet många mil bortåt, icke en enda hård kontur stör, solen sitter oändligt högt uppe på ett blåaktigt hvalf — för synkretsen finnes knappast en gräns. Ett ljus, en grönska, ett öfverflöd, som verkar på mänskligheten likt elektriska slag. *Cypress*, ek, akacia och valnöt skjuta mot skyn, deras rötter streta uppför vägen från byn, deras kronor hvälfva sig öfver och bilda en allé med trolsk dager. Allt är starkt, stort, ymnigt, arbetande. Majsfält i brodd täcka marken från utkanten och försvinna på höjden vid kyrkogårdsmuren, där vildkastanjen vakar öfver en liten graf. Den ser så upprätt och oberoende ut bland igenvuxna kullar och små mossstupna kors längre ned. En gammal kvätkyrka — ett grått, enkelt stenhus — med lutande pelare och två platta grafstenar som skiltvakter, står i midten. En kringvandrande kolportör håller väckelsemöten här ibland. Annars hörs bara susningen från alla träd, kring hvilka giftiga växter slingra sig.

Men det bästa är utsikten, som har hafvets vidd. Under den låga stennuren ligga fält och vägar och skyhöga träd och gårdar och byar. När Hanna Knudsen hade tid, satt hon upplängd där och hvilade sig efter grafvens ansande. Hon hade suttit där många milda vinterdagar, men denna vårens plötsliga födelse bragte en egendomlig kraft till hennes tankar.

Det vaknade en stark längtan, — så stark, att den slog under sig all enskild, all tillfällig längtan, — bubblade högt öfver hjärtats tårfyllda trängtan — svepte otåligt bort pinande sorg och själfanklagelse, tog icke fatt om något särskildt, men steg och steg, tills det vardt till en brusande lifslust genom kropp och själ. Tankar störtade på som värfglar i hetsig jakt.

Fram kom det, som grott under vintern, — det, som födts af läsning och betraktelser och ensamhet — och mognat i skuggan af en äkta sorg — en äkta lifsverklighet.

Hon grep om någonting — hon hade intet

namn, ingen gräns för det. Men det var något nytt, och någonstades hade det trädtt henne till mötes — ur böcker, från predikstolar — ur lifvet, det upplefvade själf.

Hon fann ej en enda detalj, som hon egentligen kunde passa in på sig själf, eller något, som direkt kunde tillämpas på hennes tillvaro. Men hon kände, att det tog henne så fast, att det för alltid lyfte henne ett steg bortom — utom — där hon hittills dvalts.

Och så flaxade tankarna som förr, jublande, lösta fåglar — hit och dit utan att samla sig om något direkt mål, någon bestämd kurs — bara sorglösa i känslan af att bäras af frihetens och allvarsstyrkans luft. De hämtade bärkraft från ett underlag, fastare än tillfällig stämning: viljans mognad.

Därnere i byn — där voro de så rädda att få en enda timme utfylld — eller värre än det — fylld med onyttig läsning och sådant, att de hellre blefvo rent af opraktiska — väfde, födde upp höns, sprungo och letade upp realisationer — fast allt det där kostade mer pengar, än om de suttit med händerna i kors. Och andra — de läste jämnt, hörde jämnt — fyllde hjärnan med tändande tankar, hänfördes af alla idéer och nya förslag, — som utarbetades af en del och slukades glupskt af den andra delen. Var det en arbetets fördelning? Utveckla sig — få en personlighet — det var en skyldighet — ja men — sedan då, sedan? Hvad blef det af? Var det i grunden annat än att roa sig — att mata hjärnan och hjärtat så där? Otålig blef man i stället, när man var som mest uppeldad — man ville vara med själf — ville man inte?

Hvad kunde hon samla sig om? Inte skriva — inte tala, det var då säkert. Så länge

det satt inne — ofödt, så var det friskt och nytt, men skulle det ut, så blef det så alldagligt, att det precis liknade, hvad andra sagt hundra gånger förut... Spela — musik? Hon hade egentligen aldrig haft vidare anlag, och sedan hon kom ut hit var det, som om all musik flytt ur själen — hon saknade det knappast.

Hvad kunde hon då?

En liten grön mask kom krypande på muren — sköt rygg, sträckte ut sig, gled framåt — hon tog ett nytt, skinande löf och sökte fånga honom, medan vinden friskade i, och myllan ångade starka dofter, som fördes till hennes näsborrar.

»Lilla flickan — Else — älskade, älskade barn,» hviskade hon och lutade kinden mot mullen — på knä därnere i öfverflödande känslösvall. Men det gamla bundna var lossnadt — flöt bort — misstag, tvekan, mörker, dödning sorg.

Hon gick hem längs renarna, och solljuset dansade öfver majsfälten. Skaparlusten strömmade genom henne, men kunde hon skapa? Det bekymrade henne egentligen icke — det var visst lusten till äkta, nytt lif, hon kände. Hur ofta hade det inte farit igenom henne detta: att hvad hon kunde, hvad hon lärt — och hon hade tyckt det var en så stor mängd! — och lifvet hon lefde — de gingo där som två paralella linier — det fanns rakt inga beröringspunkter emellan dem.

Om hon bara nu finge lifvet att ligga säkert och fast och klart framför henne, så att hon kunde taga fasta steg — de måtte löpa hvar som helst, bara det var den rätta vägen för henne!

Hon gick och stirrade med glänsande, in-

åtvänd blick på byn där framför. Så förfärligt sväfvande, motstridig hennes uppfattning egentligen var af Amerika! Hur skulle hon kunna samla alla dessa intryck till fasta begrepp?

När Nils kom hem, stod hon på trappan och viftade. Han påskyndade sina steg och frågade litet ängsligt i låg ton:

»Är det främmande?»

Hon skattade — det låg sol i det.

»Ja ja men — huset fullt! Så'na förskräckliga enstöringar vi blifvit — vi bli rädda, bara vi tänka på folk.»

In arm i arm i det lilla hvardagsrummet — violer på bordet — frukter — en rykande gräddkaka.

»Nej men — är det någon födelsedag — eller hvad är det?»

»Det ska jag tala om sedan — det ska du nog få höra af, må du tro, stackare... men Nils då!»

Och hennes feberaktiga stämning löste sig i gråt, när hon såg, hur detta obetydliga bragte tårar i hans ögon.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Esther Schermanson; af *Fanny Chrysanter* (med porträtt). — Flickor på fåbodvallen; poem af *Per Hallström*. — Fantasi; af *Adolf Hellander*. — Ett examensminne; af *Hm.* — Ett afskedsbesök; skiss af *Gerda Meyerson*. — Kvinnoöden och kvinnobilder; anteckningar för *Idun* af *Birger Schöldström*. 1. En kvinnlig järnmask. — Damer på resa. — Om väggens prydnader; af *Nicke Nuck*. (Forts.) — Ur notisboken. — En moder; en lifsbild från den nya världen, för *Idun* af *Hilma Angered Strandberg*. (Forts.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linge*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Ett träd jag är och stolt min krona
höjer,
Fastän af grönska ej ett spår sig har.
Just däruti min ädelhet sig röjer,
Ty är jag »grönt», man smädelse ej spar.

Från Hedenhös man vill mitt ursprung
söka.
För hög min ålder aldrig vara kan.
Om något offer kunde värdet öka,
— För stort man fordomdags det aldrig fann.

Nu mera ej man mycket om mig talar;
Min bästa tid är snart ett minne blott.
Jag dväljs som fordom uti riddersalar —
Fastän nå'n gång jag skjuter *sidoskott*.

Att prisas för min frukt jag ej för-
tjänar
Och ej att klandras, om den dålig är,
Ty jag är sammansatt af idel *grenar* —
Jag blad och blomma aldrig nå'n-
sin bär.

Af dessa grenar vill jag *tio* bryta;
Sköt om dem rätt. — Och hör nu hvad
jag spår,
— Jag hoppas, ni ej tror att jag vill
skryta —
Ett kunskapsträd på godt och ondt
ni får.

Ett namn som man brukar förena
Med allt som bekymmersamt är.
Hvarmed man ett län brukar mena.
Hvad mannen till slut vara lär.

Ett vapen, som nallen kan sköta,
Med styrka och smak på en gång;
Och den som det fruktar att möta,
Så kvickt lyfter foten till språng.
Två gummor tillsammans det kunna.
För många det ljufvaste bud.
Hvad många sig ej pläga unna.
Ett namn på planet och en gud.
Hvad man kan väl vara för stunden,
Men ej om man äter för tre.
En känsla med hjärtat förbunden.
En fågel af tättingarne.
En ämbetsman uti kommunen;
I Frankrike kallas han så. —
Min dufva med snöhvita fjunen,
Hon är det — och älsklig som få.
Ett uttryck som högmödet betyder.
Hvad skipas och klandras ändock.
En »vild», om den lagar ej lyder,
En »vidtfredad» säger man ock. —
På grekiska är det en »handling» —
En hufvudart af poesi. —
Ett hus häraf går till förvandling
Och som en ruin kan det bli.
En maskorg man så plägar kalla.
På modet hon är, det förstås. —
Om åskan det rplitrar, vi falla,
Ty där utaf blixten vi nås.
Ett drillhjul. — Och *hvad* man kan
blifva,

När sjukdomen varit för svår.
I skolan man plägar att gifva.
På hvilket man smider och slår.
Att rätta och smått kritisera.
Hvad föres af folk utaf »ton»?
Hvad också man rätt bör liniera.
Och hvad som ger korfven fason.
Svårt att *uppför* backen behöfva.
Den *längsta* ju rättvisan har.
I regnet man kappan skall pröfva,
Då ser man, om *detta* den var.
Att gifva er mera att sköta
(Partiklar, ett par, har jag här),
Det fruktar jag hinder kan möta.
Hvarvid man »bedyra» ju plär.
På krafterna — kan *detta*,
Jag därför sluta nu vill.
Ett verb vill dock först här jag sätta,
Med resten jag tiger så still.

J. F. — Im.

Charad.

Mitt *första* här är en njutning sann,
Som kommer hjärtats strängar att vi-
brera,
Du skönast uti kvällens frid den fann,
Om lutans toner fick ackompanjera.

Mitt *andra* uti poesi och dikt
Ju skalden nämnde unga, fagra tärnan,
Som uti lockare guld är smyckad rikt
Och ögon, glänsande som aftonstjärnan.

Till sist: uti gudomlighetens skara
Mitt *hela* en bland nio vara plär;
Skön konst att skydda och bevara
Jag hört att hennes uppgift är.

G. ig.

Triangelaritmogryf.

1	1	2	4	5	7	8
2	2	3	6	7	9	
3	4	6	7	10		
4	5	7	10			
5	7	9				
6	8					

Orden beteckna: 1) krigare, 2) världshaf, 3) person hos Shakespeare, 4) tidsord i pluralis, 5) affärsterm, 6) konsonant.

John.

Ordgäta.

Sök 15 ord, hvilkas begynnelsebokstäver utgöra namnet på en berömd svensk skald och slutbokstäverna, nedifrån och uppåt, första strofen i hans grafskrift. Orden äro: 1) stat i Ostindien, 2) stad i Belgien, 3) mansnamn, 4) stad i Italien, 5) anat. = känselverk-

tyg, 6) flod i Sydamerlka, 7) stor halfö, 8) mansnamn, 9) vattenfall i Norge, 10) guvernement i Ryssland, 11) krukväxt, 12) namn på en europeisk regent, 13) en dryck, 14) ett färgämne, 15) typografisk stillsort.

Hildegard.

Sjutton fördolda geografiska namn.

Ninni, ni vet, tog sin arab i en hast ur Antons stall. En gång skref en ful man vers, sedan han til poln rest. Sofia varnade lille Karl och er i egen person. På en arena stod en senfull karl stadigt. Ett öre, broder! Tre n tog Anders.

Maj.

Lösningar.

Logogryfen: *Spiritualist*; trissa, sur, is, ritual, spiral, sirup, sist, ist, sprit, pris, tur, sura, pilar, trut, ripa, last, al, turist, puts, sir, april, sus, salut, Tua, spis, spira, ris.

Charaden: *Smultron*.

Apoköpen: *Halta*.
Halt.
Hal.
Ha.

Aritmogryfen: 1) Algeriet, 2) Nerbudda, 3) Napoleon, 4) Afvenbok, 5) Michigan, 6) A-buschär, 7) Ranunkel, 8) Isabella, 9) Annerfors, 10) Levanger, 11) eternell, 12) Navarino, 13) Nyköping, 14) germanium, 15) Runeberg, 16) Erlangen, 17) Nyhyttan — Anna Maria Leנגren.

Stiftlogogryfen: Kub, ulf, knif, flink, lin, Klein, Flen, ålbanke.

MATTONS SALONGS-OLJA!

Extra raffinerad amerikansk Fotogén. — Ensartad! Vattenklar! Rökfri!

Inkommer i lådor, innehållande 2:ne hermetiskt slutna cisterner, rymmande tillsammans 37 liter.

Carl R. Matton, Stockholm.

Talrika ombud i landsorten.